

15 rokov

Programu obnovy dediny
1998 - 2013

slovo na úvod

Dobry život, v rámci možností našej planéty, v tomto duchu je pripravovaný nový Environmentálny akčný program Európskej únie do roku 2020. Tento program bude zahŕňať veľa závažných úloh v oblasti efektívneho využívania zdrojov, nízkouhlíkovej ekonomiky a biodiverzity. To všetko v čase, keď sa pravidelne skloňujú slová o šetrení, kríze a nízkom alebo

žiadnom hospodárskom raste. Ako to však súvisí so snahou o udržanie priaznivých životných podmienok života v malých vidieckych oblastiach? Jednoducho. Efektívne využívať obmedzené zdroje Zeme je možné ich použitím v čo najväčšej miere v mieste ich výskytu a so skutočným záujmom o ich obnovu. Kvalita nášho života a rovnako aj naše hospodárstvo je závislé od dostatku prírodných zdrojov.

Biodiverzita je oveľa viac ako iba prvý pohľad na krásu našej krajiny. Neudržateľné využívanie krajiny vyčerpáva úrodnú pôdu, a to má nepriaznivý vplyv na potravinovú bezpečnosť a plnenie cieľov v oblasti biodiverzity. Nízkouhlíková ekonomika si vyžaduje menej dopravy, a to nielen ľudí, ale aj samotných zdrojov a menej produkcie. Znižuje emisie skleníkových plynov, zvyšuje konkurencieschopnosť efektívnosťou a zavádzaním inovácií a podporuje väčšiu energetickú bezpečnosť. Pri pozornom pohľade na vidiek môžu byť motiváciou aj predpovede viacerých ekonómov, že jedným z dopadov krízy budú dlhodobé štrukturálne zmeny a v rámci nich aj udržanie a niekde aj návrat k životu na vidieku.

Rezort životného prostredia stál pri zrode Programu obnovy dediny na Slovensku a celých 15 rokov aktívne podporoval najrôznejšie aktivity, projekty, dokumentácie a realizácie, čím významne prispel k zlepšeniu kvality životného prostredia na slovenskom vidieku. Napriek tomu, že sa nenaplnil jeho medzirezortný charakter, Ministerstvo životného prostredia SR a Environmentálny fond ho udržali pri živote. To umožnilo dokázať, aký veľký prínos môže priniesť dlhodobý napĺňaný program malých grantov. O tom, že program má obľubu a je úspešným nástrojom rozvoja slovenského vidieka svedčí aj fakt, že sa do neho zapojilo takmer 85 % vidieckych obcí.

Brožúra, ktorú držíte v rukách, prináša celkovú bilanciu programu, číselné štatistiky, pozitívne a vzorové realizácie, úspešné projekty a spomienky. V celom dokumente však dominuje veľmi dôležitá skutočnosť, a to, že za všetkými číslami, faktami, prácami, snahami a realizáciami sa skrývajú ľudia. Bez ich pracovného nasadenia a životného elánu by hodnota diel vytvorených v rámci Programu obnovy dediny na Slovensku bola neporovnateľne nižšia.

Programu obnovy dediny na Slovensku želim aj do ďalších rokov veľa zaujímavých a inšpiratívnych nápadov, úspešných realizácií, iniciatívnych ľudí a veľa pozitívnej energie.

Peter Žiga
minister životného prostredia Slovenskej republiky

..k pätnástke

15-ročný pubertiak často nevie, čo chce...

Program obnovy dediny sme v spoločnej republike začínali aplikovať pred viac ako 20 rokmi s obrovským nadšením, cieľene financovať sme ho začali pred 15 rokmi. Stúpenci POD s húževnatou tvrdohlavosťou a neúnavnou trpezlivosťou presvedčajú politikov o správnosti týchto myšlienok a potrebe podpory širokej oblasti obnovy dediny.

Ale nie je to len o peniazoch, je to predovšetkým filozofia, ako pristupovať k obnove dediny.

Je to o zachovaní a rozvíjaní tradícií v oblasti hmotnej aj nehmotnej kultúry, o obnove prostredia v duchu kultúrnej kontinuity a miestnej identity. Je to o pospolitosti, fungovaní miestnych spolkov, klubov, združení, o sociálnej starostlivosti, práci s mládežou. Je to o uplatňovaní vzorov z domácej ľudovej architektúry a staviteľstva v rekonštrukciách a novej výstavbe na dedine. Je to o úprave a nových funkciách verejných priestranstiev, o zeleni vo vidieckych sídlach, o drobnej architektúre. Je to o environmentálnej a regionálnej výchove, ochrane životného prostredia, zlepšení kvality života. Je to o hodnotách vidieckej krajiny, o potrebe zachovania ducha vidieka.

A aká je realita? Pokračujeme v intenciách našej historicky rozmanitej kultúry a krajiny alebo napodobňujeme a preberáme cudzie vzory? Je to o peniazoch alebo o vzťahu k našej kultúre, k našim tradíciám, nášmu dedičstvu, našim koreňom?.....

Dospelý človek by už mal vedieť, čo chce...

Ing. arch. Anna Kršáková
Spolok pre obnovu dediny

Vážení přátelé venkova, je mi velkou ctí, že Vám mohu pogratulovat ke krásnému výročí, kterým je 15 let Programu obnovy venkova. Všeobecně se říká, že začátky jsou těžké. To ovšem neznamená, že pak

jde vše bez práce. Naopak. Venkov neustále dokazuje, že jeho rozvoj nezávisí pouze a jen na finančních prostředcích. Mnohem důležitější je potvrzení, že skutečný život na venkově se neobejde především bez obětavé práce samotných občanů, jejich samospráv, nadšení a upřímného zájmu o dění v místě, kde žijí.

Upřímná gratulace a poděkování patří Vám všem, kteří se podílíte a spolupracujete na obnově a rozvoji venkova.

Do dalších let Vám přeji vše dobré a spoustu energie.

Ing. Jiří Vačkář
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Vážené kolegyně a kolegové, milí přátelé, od narození do patnácti let věku je už hodně dlouhá doba. Doba plná nadšení a odhodlání, spolupráce, nápadů a jejich realizací, radostí, ale také zklamání a neustálých bojů s větrnými mlýny. Ten, kdo to vše spojuje, je člověk, jste to vy. Upřímně Vám gratuluji a do dalších let Vám přeji spoustu neutuchajícího nadšení.

Ing. Miroslava Tichá
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Program obnovy dediny na Slovensku.

Pätnásť rokov je aj v živote človeka dosiahnutie obdobia, kedy sa z dieťaťa stáva mladý človek a pomaly začína prechádzať do veku múdrosti a dospelosti. Aj tento program mal svoje detské nemoci, ale postupne prešiel etapou dozrievania, stabilizovania, skvalitňovania svojich výstupov a vybojoval si svoje nezastupiteľné miesto nielen na slovenskom vidieku, ale v celej našej spoločnosti. Som hrdá na to, že aj Národné osvetové centrum prispelo svojou troškou k propagácii a vylepšovaniu tohto mimoriadneho produktu. Hlboká myšlienka s vysokou mierou

humánnosti a pozitívneho prístupu k zvyšovaniu kultúrneho spôsobu života, pestovania, ochrany a sprístupňovaniu kultúrneho dedičstva nášho obyvateľstva ako aj prírodného bohatstva tejto krajiny prispieva k rozvoju ľudského potenciálu. Ľudí pretvárajúcich našu minulosť a súčasnosť na nový životný štýl a šťastnejšiu a kvalitnejšiu budúcnosť ďalších generácií. Želám projektu aj jeho nositeľom ešte veľa pozitívnych a obohacujúcich myšlienok, prinášanie nových podnetov a vzorov pre ďalšie formovanie a starostlivosť o rozvoj nášho vidieka.

PhDr. Jarmila Strelková, CSc.
Národné osvetové centrum

Je 15 veľa alebo málo ?

15 m vysoký zdravý strom je dominantnou solitérou v obci i krajine, bez neho je obec i krajina ukrátená. 15 kusov 15 m vysokých zdravých stromov je kvalita, ktorá výrazne ovplyvní mikroklimu a bezprostredné okolie v obci i krajine, bez nich je obec i krajina chudobnejšia. 15 minút stačí na vypílenie 15 m vysokého stromu, ale 15 minút stačí aj na zasadenie 15 ročného stromu do pripravenej jamy.

15 rokov je rozhodne dosť na bilancovanie činnosti ale aj záväzok pokračovať v práci ešte intenzívnejšie, aby sme mohli o 15 rokov písať úvahu o úspešnej, osožnej a neprehliadnuteľnej 30-ke. K tomu vám, milí priatelia a kolegovia držíme 15 palcov a želáme všetko najlepšie.

Zoltán Balko
Spoločnosť pre záhradnú a krajinnú tvorbu

Viac vkusu a poriadku.

Nestačí spájať svoje životné šťastie len so svojím domom, ale aj s celou dedinou. Domovom vidieka je dedina sebavedomá, životaschopná, spolunažívajúca. Pekná s obrazom zanietých

obyvateľov, schopných dohodnúť sa, odhodlaných priložiť ruku k dielu. Obnova dediny leží v hĺbke ľudských duší, v zmeňovaní ich myslenia, zladit' svoje súkromné s verejnými záujmami, byť za poriadok v obci, za peknú ulicu, za kvetinu v okne. Staré domy nesmú byť príťažou ich majiteľov, ale ich hrdosťou. Vrátiť sa k obdivu jednoduchého a skromného domu, nízkymi plotmi potvrdiť vôľu dobrých susedských vzťahov.

Program obnovy dediny je stále živý, budúcnosť dediny nemá inú alternatívu ako preukázať prednosti vidieka pred mestom. Spojme svoj hlas za väčšiu solidaritu mesta s dedinou, za väčšiu starostlivosť štátu o dedinu. Dediny sú kultúrno-historickým bohatstvom nášho národa, ich osud je v rukách jej obyvateľov, v akcieschopnosti jej samospráv. Architektúra vidieka vyrástla z myšlienok obnovy dediny, dnes je motiváciou poriadku a invenciou jej modernosti. Program obnovy dediny očakávajú nové výzvy a idey, ktoré zjednotia budúcnosť vidieka.

prof. Michal Šarafin
Spolok pre obnovu dediny
skica autora na oslavu našej dediny

Program obnovy dediny

je známym, ale hlavne obľúbeným a úspešným nástrojom rozvoja vidieka v štátoch vyspelej Európy a jeho hlavným cieľom je udržať človeka na vidieku.

Nositelom Programu obnovy dediny (POD) na Slovensku je Ministerstvo životného prostredia SR (MŽP SR). Organizáciou a odbornou garanciou POD na Slovensku bola poverená Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP), ktorá poskytuje pre obce poradenstvo, spracúva metodické podklady, zabezpečuje monitoring dotácií, propagáciu, osvetu, vzdelávanie, medzinárodnú spoluprácu.

Cieľom programu je vytvoriť ekonomické, organizačné a odborné predpoklady podpory vidieckych komunít k tomu, aby sa vlastnými silami snažili o harmonický rozvoj zdravého životného prostredia, zachovávanie prírodných a kultúrnych hodnôt vidieckej krajiny a rozvoj environmentálne vhodných hospodárskych aktivít s dôrazom na identitu a špecifiká tohto prostredia.

V obnove dediny je dôležitá spoluúčasť jej obyvateľov a spolupráca odborníkov smerovaná k zachovaniu kultúrnej kontinuity, tradícií a charakteristického vzhľadu vidieckeho sídla a krajiny.

Systémová realizácia POD začala v roku 1997, keď vláda SR schválila svojím uznesením č. 222/1997 materiál „Program obnovy dediny na Slovensku, Aktualizácia 1998“. Jeho garantom sa stalo Ministerstvo životného prostredia SR v spolupráci s Ministerstvom pôdohospodárstva SR. Výkonným garantom POD sa stala Slovenská agentúra životného prostredia. Pokračovanie POD po roku 1999 bolo v oblasti finančnej podpory bez zmeny

kompetencií potvrdené uznesením vlády SR č. 486/1999 a prebieha dodnes.

Príjemcami dotácií sú samosprávy a mikroregionálne združenia obcí. Dotačný program je rozdelený do oblastí – tzv. dotačných titulov, v rámci ktorých sú prijímateľom poskytované finančné prostriedky. Špecifikácia oblastí počas 15 rokov existencie programu podliehala zmenám. Vo väzbe na príslušnosť Programu obnovy dediny k rezortu životného prostredia sú dotácie orientované na environmentálne aspekty obnovy dediny a krajiny a na zvýšenie absorpčnej schopnosti vidieka pri čerpaní štrukturálnej pomoci. V posledných rokoch boli predmetom podpory nasledovné oblasti:

- Ochrana zložiek životného prostredia – environmentálna infraštruktúra
- Ochrana a tvorba krajiny
- Obnova a tvorba verejných priestranstiev, oddychových a vzdelávacích zón
- Zvyšovanie povedomia o hodnote vidieckej krajiny a jej propagácia

Obce sa zúčastňujú tohto programu prostredníctvom žiadostí o dotáciu na projekty, ktorými deklarujú záujem o systémové riešenie svojho rozvoja a obnovy, zveľaďovanie svojho hmotného prostredia, obnovu identity, zachovávanie kultúrneho dedičstva, jedinečností a tradícií. Termín podávania žiadostí je každoročne k 31. októbru. Finančné zdroje na dotácie obcí a MR z POD poskytuje rezort životného prostredia prostredníctvom Environmentálneho fondu.

Program ale hlavne vytvoril priestor pre miestny rozvoj v podmienkach Európskej únie – uplatňuje a rozvíja princípy regionálnej a štrukturálnej politiky, Miestnej agendy 21, pracuje metódami endogénneho rozvoja, čím zvyšuje absorpčnú schopnosť štrukturálnej pomoci vo vidieckom priestore a aktívne prispieva k podpore integrovaného rozvoja vidieka. Drobnými realizáciami zlepšuje a skvalitňuje prostredie – hlavne verejné priestranstvá a objekty, čím vytvára podmienky pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a zvyšuje ekologické povedomie obyvateľov.

Za 15 rokov realizácie dotačného systému POD sa doň zapojilo spolu 2 335 obcí a 249 mikroregionálnych združení obcí (MR). Účasť 80,9 % všetkých obcí počas existencie

tohto dotačného mechanizmu svedčí o jeho mimoriadnej obľube. Za toto obdobie obce a MR podali celkom 11 627 žiadostí, pričom bolo podporených 2 708 projektov v sumárnej výške takmer 7,44 mil. € (224 mil. Sk). Priemerná výška dotácie činila 2 786 € (83 931 Sk). Vzhľadom k obmedzeným finančným prostriedkom mohlo byť podporených každoročne v priemere 23,29 % všetkých požiadaviek.

Od roku 1990 s dvojročnou pravidelnosťou vyhlasuje Európske pracovné spoločenstvo pre rozvoj vidieka a obnovu dediny (ARGE) súťaž o Európsku cenu obnovy dediny. Slovenská republika (SR) ako člen tohto medzinárodného pracovného spoločenstva v roku 2002 prvýkrát vyslala svojho reprezentanta do tejto európskej súťaže. Bola ním obec Soblahov z okresu Trenčín ako víťaz národnej súťaže, ktorá nesie v SR názov súťaž Dedina roka. V ďalších ročníkoch reprezentovali SR obec Hrušov z okresu Veľký Krtíš (2004), obec Vlachovo z okresu Rožňava (2006), obec Liptovská Teplička z okresu Poprad (2008), obec Dobrá Niva z okresu Zvolen (2010) a obec Oravská Lesná z okresu Námestovo (2012) ako víťazi predchádzajúcich národných kôl súťaže.

Charakter kritérií a hodnotenie národnej súťaže Dedina roka sa vždy nesie v duchu motta európskej súťaže, pričom sa v prvom rade hodnotí ojedinelosť a originalita prístupov a myslenia obyvateľov a užívateľov v slovenskej dedine pri uskutočňovaní obnovy v rámci trvalo udržateľného rozvoja so zreteľom na zachovanie typických črt a svojej osobitosti.

Dotáčny program

587 územných plánov, resp. jeho etapy

283 iných dokumentácií (štúdie, urbanistické štúdie, krajinno-ekologické plány, odpadové hospodárstvo, zeleň, náučné chodníky a cyklotrasy, športoviská, využitie biomasy, rybníky a pod.)

268 verejných priestranstiev – ich úpravy a estetizácia

215 projektových dokumentácií stavieb a revitalizácie verejných priestorov

184 projektov výsadby zelene, sadovníckych úprav, revitalizácií miestnych parkov

150 projektov týkajúcich sa revitalizácie vodných útvarov (rekonštrukcia a úpravy vodných nádrží, rybníkov, úprava minerálnych prameňov a studní, regulácia tokov, úprava korýt)

125 športovísk, cyklotrás, oddychových zón, či turistických chodníkov

108 projektových dokumentácií environmentálnej infraštruktúry – čistiarní odpadových vôd, kanalizácie, vodovodov a pod.

91 autobusových zastávok a čakární

79 monografií, propagačných a prezentačných materiálov

78 projektov zameraných na nakladanie s odpadom (separovaný zber, sanácie nelegálnych skládok, kompostoviská)

72 tržníčiek, vyhliadkových veží, altánkov, mostíkov a iných prvkov drobnej architektúry

71 kultúrnych a vzdelávacích aktivít, odborných seminárov a exkurzií zameraných na problematiku obnovy dediny, Inšpiračnú školu vidieka

64 revitalizovaných cintorínov, domov smútku a ich okolia

62 strategických dokumentov, programov rozvoja, či stratégií trvaloudržateľného rozvoja

62 projektov zameraných na využitie voľného času detí a mládeže, detských ihrísk, či klubov

49 upravených a zrekonštruovaných miestnych komunikácií a parkovísk

47 zrekonštruovaných kultúrnych zariadení a kultúrnych pamiatok

38 múzejných expozícií, remeselných a ľudových izieb, informačných centier

33 informačných systémov v obciach, informačných tabúl a pútačov

21 požiarnych zbrojníc a požiarných nádrží

21 úprav kostolov a ich okolia, kaplniek a zvoničiek

Zaujímavosti z histórie Programu obnovy dediny

Historicky prvá prihláška do POD:

obec Lada (okres Prešov)

Najmenšia zapojená obec:

Šarbov (okres Svidník) - 16 obyvateľov

Najväčšia zapojená obec:

Smižany (okres Spišská Nová Ves) - 8 791 obyvateľov

Požiadavka na najmenšiu dotáciu:

266 € - obec Litava (okres Krupina) na výsadbu živého plota

Prijatých celkovo:

11 627 žiadostí od 2 335 obcí a 249 mikroregiónov

V žiadostiach uvedených celkom:

13 264 požiadaviek v celkovej výške 68,52 milióna €

Najviac žiadostí:

Prešovský kraj

Okresy so 100 % zapojenosťou (zapojené všetky dediny okresu):

Detva, Brezno, Čadca

Najmenej prijatých žiadostí v ročníku:

450 žiadostí v roku 2011

Najviac prijatých žiadostí v ročníku:

1 156 žiadostí v roku 2008

Do POD zapojených:

84,9 % všetkých dedín Slovenska
80,9 % všetkých obcí Slovenska

V POD celkom pridelených dotácií:

2 438 pre obce
270 pre mikroregióny

V POD celkom podporených:

1 178 obcí
135 mikroregiónov

Celková výška podpory:

7 438 172 €

Priemerná výška podpory:

2 786 €

Najmenej dotácií:

60 v roku 2011

Najviac dotácií:

323 v roku 2001

Najnižšie percento podpory:

7 % dotácií z celkového počtu žiadostí v roku 2004

Najvyššie percento podpory:

42,4 % dotácií z celkového počtu žiadostí v roku 2007

Najúspešnejší kraj (pomer pridelených dotácií k žiadostiam):

Bratislavský kraj

Najúspešnejšie okresy (pomer pridelených dotácií k žiadostiam):

Banská Bystrica, Trenčín, Banská Štiavnica

V POD podporených:

23,29 % všetkých žiadostí

Ochrana zložiek životného prostredia

Rámec podpory

- činnosti pre podporu ochrany vodných zdrojov, zabezpečenie dodávky pitnej vody, čistiarne odpadových vôd, kanalizačné systémy
- odpadové hospodárstvo, stavby, technologické zariadenia, ako aj stroje používané na nakladanie s odpadom, t. j. zber odpadu, preprava odpadu, zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadu, vrátane starostlivosti o miesto zneškodnenia zariadenia na zber, napr. monito-

ring a sanácia nelegálnych skládok odpadu, kompostovanie, podpora separovaného zberu, zberné dvory

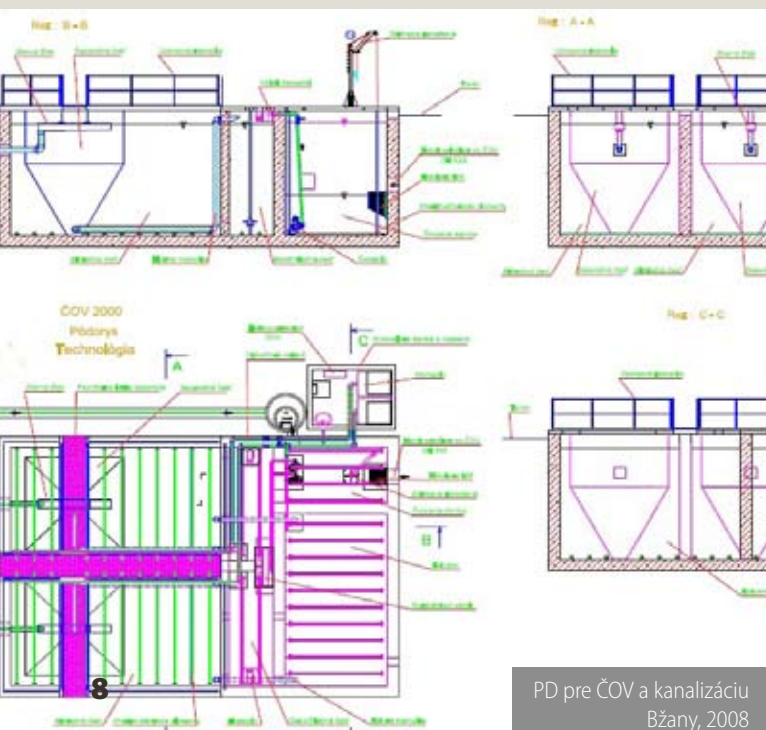
- zariadenia zavádzajúce šetrné technológie a moderné odlučovacie zariadenia na znižovanie emisií, zariadenia využívajúce zmenu palivovej základne na environmentálne vhodnejšie palivo, zariadenia využívajúce obnoviteľné zdroje energie, napr. biomasa, vodná a slnečná energia, geotermálna energia a pod.

Zhodnotenie bioodpadov
Združenie obcí Veľký Potok - Ipeľ, 2006

Obnova studničiek
Osrbľe, 2009

PD pre ČOV a kanalizáciu
Bžany, 2008

Obecné kompostovisko
Zabiedovo, 2010

Odstraňovanie nelegálnych skládok
Mužľa, 2011

Čistenie Žitného ostrova
MR Horný Žitný ostrov, 2011

Ochrana a tvorba krajiny

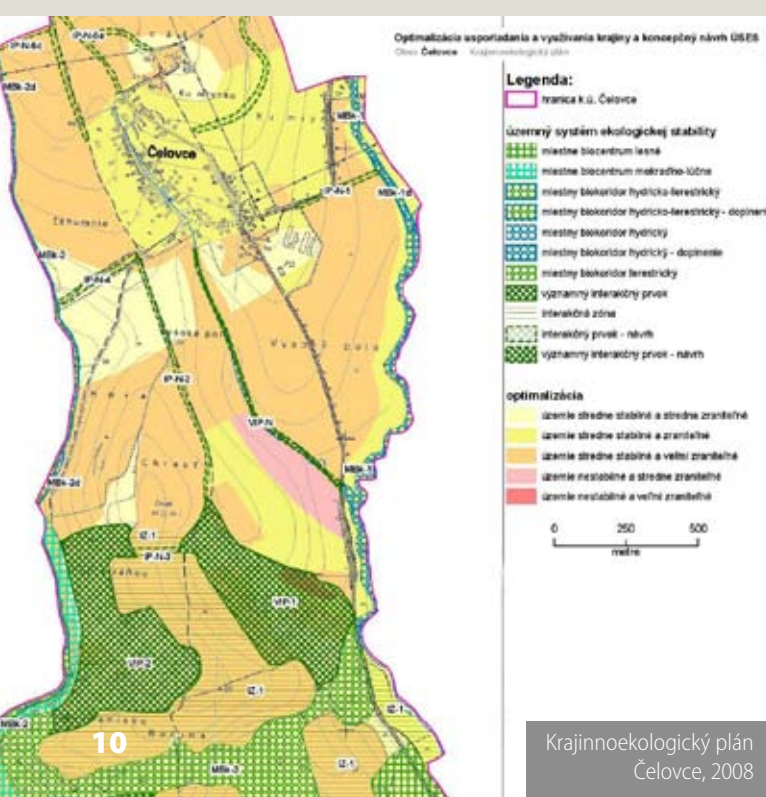
Rámec podpory

- budovanie prvkov zelenej infraštruktúry, tvorba a sfunkčňovanie prvkov územných systémov ekologickej stability (biokoridory, biocentrá...) a zvyšovanie ekologickej stability územia, eliminácia bariérových prvkov, eko stabilizačné a protierózne opatrenia v krajine
- tvorba a starostlivosť o nelesnú drevinovú vegetáciu - vysádzanie stromoradií, brehových porastov, izolačnej zelene a pod.
- ochrana charakteristického vzhľadu krajiny, starostlivosť o historické krajinné štruktúry a ich rekonštrukcia (banské relikty, agrárne štruktúry – obnova terás, línii vegetácie, atď.)

- starostlivosť o významné krajinné prvky a pamätihodnosti
- revitalizácia krajiny (obnova poškodených častí krajiny, revitalizácia a úprava vodných tokov...)
- aktivity v rámci protipovodňových opatrení (suché poldre a pod.), opatrenia na zvyšovanie retenčnej schopnosti krajiny a adaptácie na klimatické zmeny (malé vodné plochy, mokrade, zelené strechy, priepustné povrchy v zastavanom území a pod.)

Náučný chodník Páviče, Podkylava
2009, 2010

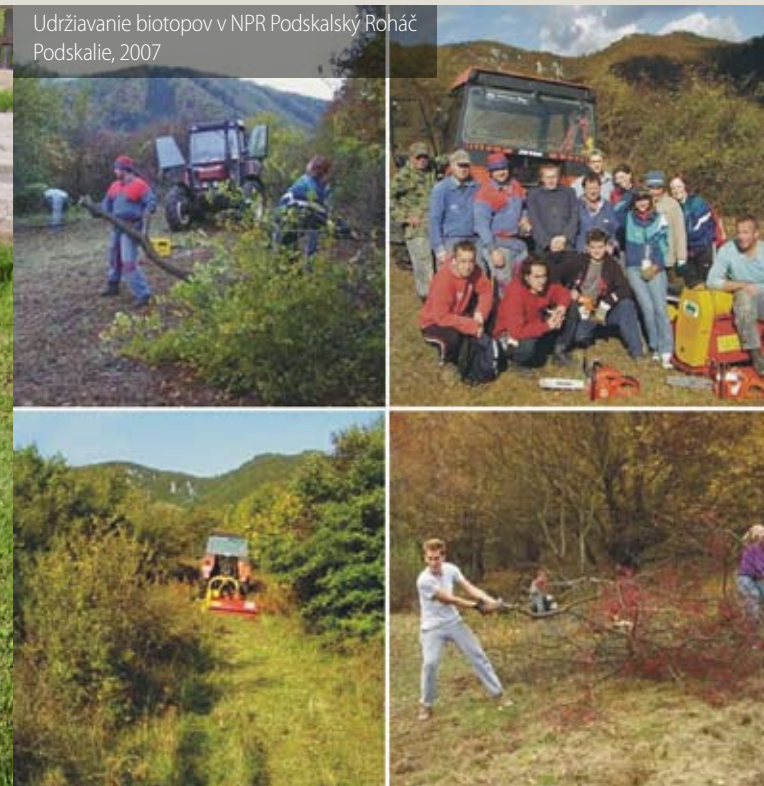

Krajinnokoekologický plán
Čelovec, 2008

Obnova prírodných zdrojov
Lúčka (RV), 2004

Udržiavanie biotopov v NPR Podkaský Roháč
Podkaskie, 2007

„Nenoste nám smeti z mesta do dediny“
Nemce, 2007

Obnova a tvorba verejných priestranstiev, oddychových a vzdelávacích zón

Rámec podpory

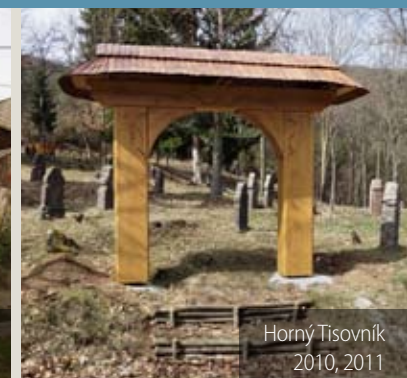
- revitalizácia a tvorba verejných priestranstiev, centier obcí a ulíc, tvorba a obnova sídelnej zelene, parkov, alejí, oddychových zón, športových a detských ihrísk, rea-

lizácia drobnej architektúry, budovanie a opravy chodníkov pre peších, ako aj náučných chodníkov, cyklotrás, edukačných a prezentačných zariadení

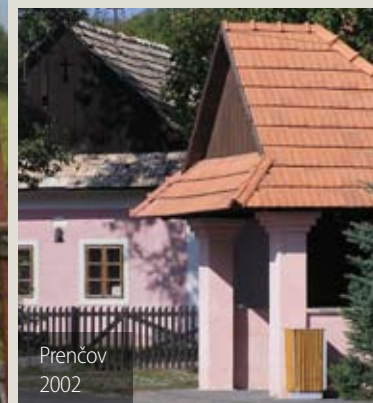
Rekonštrukcia zvonice
Ďurďové, 2010

Močiar
2007

Horný Tisovnik
2010, 2011

Prenčov
2002

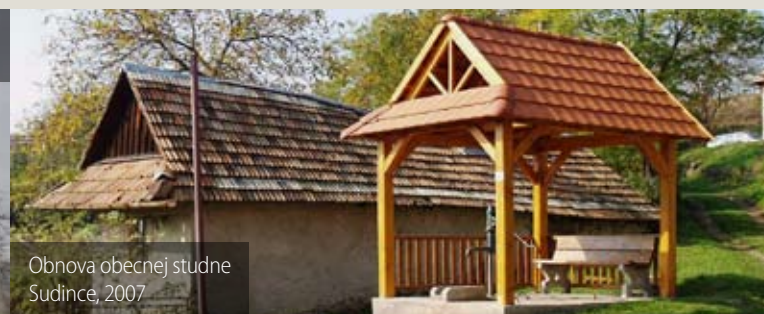
Šútovo
2006

Verejný priestranstvo „Pohorelský dvor“
Pohorelá, 2007, 2008

Detský areál
Stožok, 2008

Obnova obecnej studne
Sudince, 2007

Autobusová zastávka
Drienčany, 2003

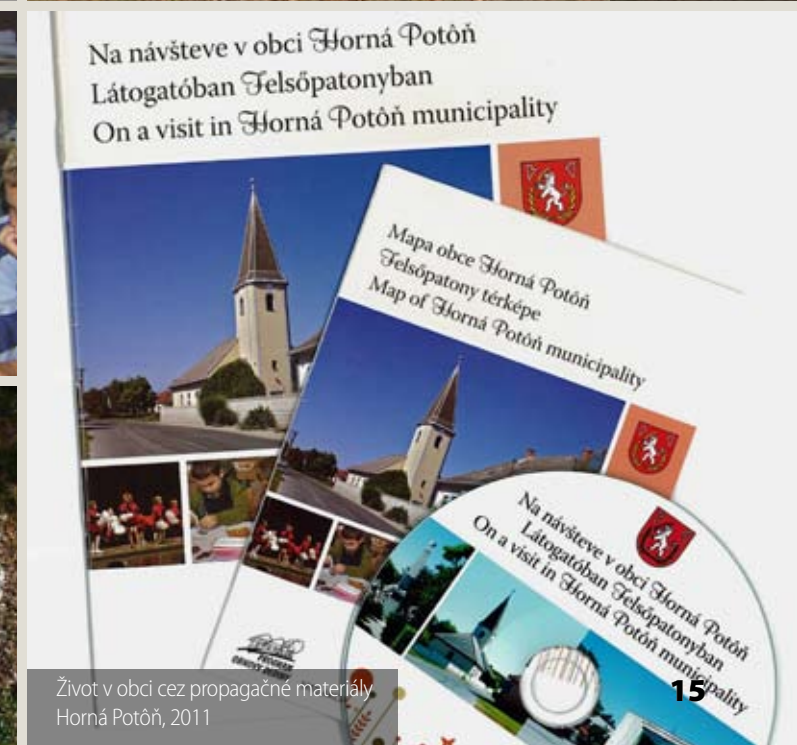
Čajovňa starých materií
Jablonka, 2010

Zvyšovanie povedomia o hodnote vidieckej krajiny a jej propagácia

Rámec podpory

- realizácia programov environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety, tvorba výstav, posterov, publikácií a učebníc, publicistických príspevkov, odborných besied, obnova a zriaďovanie náučných expozícií a aktivity pre podporu propagácie ľudového staviteľstva a tradícií, realizácia výchovno - vzdelávacích podujatí pre deti, mládež a širokú verejnosť

Z archívu

Pre úspešnú a zmysluplnú realizáciu projektov POD je dôležitá spolupráca s prijímateľmi dotácií a neúnavná osve-
ta. Pracovníci SAŽP poskytujú konzultácie a usmernenia
k aktivitám týkajúcich sa obnovy dediny (územné pláno-
vanie, urbanizmus a architektúra, tvorba krajiny, ochrana
životného prostredia, strategické plánovanie), monitoru-
jú pozitívne príklady a príkladné realizácie.
Nevyhnutnou súčasťou procesu je zabezpečovanie ad-
ministrácie celého programu (spracovanie žiadostí, for-
málna kontrola, komunikácia so žiadateľmi, finančné
zúčtovanie) a hodnotenie projektových žiadostí.

Súťaž Dedina roka v POD

Neoddeliteľnou časťou samotnej filozofie programu je aj prezentácia dosiahnutých výsledkov v oblasti starostlivosti o vidiek, prezentácia konkurencieschopnosti, výnimočnosti a schopnosti slovenských dedín prinášať inovatívne spôsoby riešenia v procese starostlivosti o svoje prostredie. Už v roku 1990 Európske pracovné spoločenstvo pre rozvoj vidieka a obnovu dediny (ARGE) zorganizovalo prvý ročník súťaže o Európsku cenu obnovy dediny. Národnou formou tejto súťaže je súťaž Dedina roka, ktorú Slovenská republika organizuje úspešne už od roku 2001.

Cieľom národnej súťaže je preveriť úspešnosť fungovania Programu obnovy dediny na Slovensku, povzbudiť obyvateľov k aktívnej účasti na rozvoji svojho domova, zdôrazniť tradície a rozmanitosť kultúry a krajiny vidieckych regiónov, priblížiť snahu o obnovu slovenských dedín európskej úrovni a upevniť postavenie vidieka v politike a spoločnosti. Hlavnou myšlienkou je zachovanie tváre a duše dediny. Od roku 2001 nominovala Slovenská republika do európskej súťaže už šesť národných víťazov súťaže Dedina roka, ktorí nás úspešne reprezentovali na európskej úrovni. V roku 2002 to bola obec Soblahov z okresu Trenčín, v roku 2004 to bola obec Hrušov z okresu Veľký Krtíš, v roku 2006 obec Vlachovo z okresu Rožňava, v roku 2008 obec Liptovská Teplička z okresu Poprad, v roku 2010 obec Dobrá Niva z okresu Zvolen a obec Oravská Lesná z okresu Námestovo, ktorá bola víťazom národnej súťaže Dedina roka 2011.

Súťaže Dedina roka sa v rámci filozofie Programu obnovy dediny môže zúčastniť každá obec Slovenskej republiky bez štatútu mesta, ktorá dokáže prezentovať vynikajúce a príkladné aktivity, iniciatívy uskutočnené v procese obnovy dediny a v zmysle trvaloudržateľného rozvoja vidieka.

Predmet súťaže a zameranie hodnotených kategórií:

Dedina ako hospodár

... charakterizuje ju prítomnosť, výkonnosť a verejná angažovanosť miestnych podnikov, závodov a iných hospodárskych zariadení, súčinnosť poľnohospodárov, lesníkov a obce, ekologicky únosné a racionálne využívanie a zaobchádzanie s miestnymi zdrojmi, surovinami a ich využitie vo výrobe, vytváranie podmienok pre zvyšovanie zamestnanosti.

Dedina ako maľovaná

... je taká, ktorá sa môže pochváliť viacerými obnovenými objektmi a drobnou architektúrou, súladom starého a nového, čitateľným prejavom stavebného poriadku a snahou rešpektovať regionálnu architektúru v novej výstavbe, čistotou a celkovým vzhľadom obce.

Dedina ako klenotnica

... je kritériom uchovávaní kultúrnych hodnôt, realizácie kultúrnych aktivít, pestovania miestnej hrdosti, zachovávaní tradícií, zvykov a zručností. Do úvahy sa berie uchovanie pôvodných objektov ľudového staviteľstva, ochrana prírodných a kultúrnych lokalít, celková atmosféra a originalita obce.

Dedina ako pospolitosť

... charakterizuje rozsah a rôznorodosť spolkovej, klubovej a inej záujmovej činnosti, podmienky na verejné spoločenské stretnutia, sociálne služby a charitu, starostlivosť a dôchodcov, mládež a marginalizované skupiny, stav výchovy, vzdelávania a osvetu, podmienky na šport a oddych, komunikácia a práca s ľuďmi, občianska angažovanosť a spolupráca.

Dedina ako partner

... sa posudzuje podľa uzavretých dohôd a fungujúcich partnerstiev, uplatnených metód a stratégií zabezpečovania trvalo udržateľného rozvoja vrátane existencie rozvojových dokumentov, medziobecnej a cezhraničnej spolupráce, odovzdávania skúseností a kultúry partnerských vzťahov.

Dedina ako hosťiteľ

... sa prejavuje predovšetkým dobrou úrovňou zariadení slúžiacich cestovnému ruchu – ubytovacích, stravovacích, športových a kultúrno-spoločenských zariadení, zariadení doplnkových služieb s využitím prvkov miestneho koloritu. K tomu patrí pohostinnosť, sprístupnenie miestnych atrakcií, kvalitné informácie, priestorové informačné značenie, propagácia, náučné a turistické chodníky, cyklotrasy a verejné oddychové miesta.

Dedina ako záhrada

... je taká, ktorá sa stará o krajinu a verejné priestranstvá ako o vlastnú záhradku. Udržiava životné prostredie na vysokej úrovni, chráni čistotu vody, vzduchu, pôdy, dbá na správnu likvidáciu odpadu, využíva environmentálne šetrné technológie a postupy, pri výsadbe zelene propaguje staré a krajové odrody, podporuje environmentálnu a regionálnu výchovu a vzdelávanie svojich občanov.

Výsledky národnej súťaže

Prehľad ocenených obcí vo všetkých ročníkoch súťaže Dedina roka

Dedina roka 2011

Vítaz súťaže Oravská Lesná
(okres Námestovo)
2. miesto Pruské (okres Ilava)
3. miesto Hervartov
(okres Bardejov)

OCENENIA
Dedina ako hospodár
Cigel' (okres Prievidza)
Dedina ako maľovaná
ocenenie nebolo udelené
Dedina ako klenotnica
Heľpa (okres Brezno)
Dedina ako pospolitost'
Bajany (okres Michalovce)
Miklušovce (okres Prešov)
Dedina ako partner
Jasenica (okres Považská Bystrica)
Dedina ako hosťiteľ
Valča (okres Martin)
Dedina ako záhrada
Horný Hričov (okres Žilina)
Mimoriadna cena
Pavlovce nad Uhom
(okres Michalovce)
Internetové divácke hlasovanie
Heľpa (okres Brezno)

Dedina roka 2009

Vítaz súťaže Dobrá Niva
(okres Zvolen)
2. miesto Prenčov
(okres Banská Štiavnica)
3. miesto Mošovce
(okres Turčianske Teplice)

OCENENIA
Dedina ako hospodár
Trenčianska Turná (okres Trenčín)
Dedina ako maľovaná
ocenenie nebolo udelené
Dedina ako klenotnica
Malá Tŕňa (okres Trebišov)
Dedina ako pospolitost'
Slovenská Ľupča
(okres Banská Bystrica)
Dedina ako partner
Malé Dvorníky
(okres Dunajská Streda)
Dedina ako hosťiteľ
ocenenie nebolo udelené
Cena za Starostlivosť o zeleň
a životné prostredie
Hontianske Moravce
(okres Krupina)
Korytárky (okres Detva)

Mimoriadna cena
Pruské (okres Ilava)
Internetové divácke hlasovanie
Okoličná na Ostrove
(okres Komárno)
Zvláštna cena Slovenskej agentúry
pre cestovný ruch
Mošovce (okres Turčianske Teplice)

Dedina roka 2007

Vítaz súťaže Liptovská Teplička
(okres Poprad)
2. miesto Očová (okres Zvolen)
3. miesto Pruské (okres Ilava)

OCENENIA
Dedina ako hospodár
Štrba (okres Poprad)
Dedina ako maľovaná
ocenenie nebolo udelené
Dedina ako klenotnica
Raslavice (okres Bardejov)
Uhrovec
(okres Bánovce nad Bebravou)
Dedina ako pospolitost'
Medzibrod (okres Banská Bystrica)
Moravany nad Váhom
(okres Piešťany)

Dedina ako partner
Uhrovec
(okres Bánovce nad Bebravou)
Dedina ako hosťiteľ
Štrba (okres Poprad)
Cena za Starostlivosť o zeleň a
životné prostredie
Semerovo (okres Nové Zámky)
Mimoriadna cena
Spišský Hrhov (okres Levoča)
Internetové divácke hlasovanie
Medzibrod (okres Banská Bystrica)

Dedina roka 2005

Vítaz súťaže Vlachovo
(okres Rožňava)
2. miesto Čierny Balog
(okres Brezno)
3. miesto Semerovo
(okres Nové Zámky)

OCENENIA
Dedina ako hospodár
Pruské (okres Ilava)
Dedina ako maľovaná
Čečejevce (okres Košice – okolie)
Dedina ako klenotnica
ocenenie nebolo udelené
Dedina ako pospolitost'
Príbelce (okres Veľký Krtíš)

Dedina ako partner
Poproč (okres Košice - okolie)
Dedina ako hosťiteľ
Slovenský Grob (okres Pezinok)
Cena za Starostlivosť o životné
prostredie
Suchá nad Parnou (okres Trnava)
Mimoriadna cena
Žalobín (okres Vranov nad Topľou)

Dedina roka 2003

Vítaz súťaže Hrušov
(okres Veľký Krtíš)
Kandidát na víťaza
Moravany nad Váhom
(okres Piešťany)
Rafajovce (okres Vranov nad Topľou)
Smižany (okres Spišská Nová Ves)
Zuberec (okres Tvrdošín)

OCENENIA
Dedina ako hospodár
Ostratice (okres Partizánske)
Dedina ako maľovaná
Nižná Boca (okres Liptovský)
Mikuláš
Dedina ako klenotnica
Liptovské Sliače
(okres Ružomberok)

Dedina ako pospolitost'
Malý Kamenec (okres Trebišov)
Dedina ako partner
Dvorianky (okres Trebišov)
Starostlivosť o životné prostredie
Turčianska Štiavnička (okres Martin)
Rozvoj ľudského potenciálu
Lúčka (okres Rožňava)
Rozvoj ľudových tradícií
Rejdová (okres Rožňava)

Dedina roka 2001

Vítaz súťaže Soblahov
(okres Trenčín)

OCENENIA
Za rozvoj ľudského potenciálu
Brdárka (okres Rožňava)
Za rozvoj kultúrnych tradícií
Bukovce (okres Stropkov)
Za rozvoj ľudského potenciálu
Semerovo (okres Nové Zámky)
Za rozvoj kultúrnych tradícií
Slovenský Grob (okres Pezinok)
Za starostlivosť o životné prostredie
Soblahov (okres Trenčín)

Výsledky Európskej súťaže

Európska cena obnovy dediny 2012

Motto súťaže: „Budúcnosti na stope“

Počet súťažiacich obcí: 29 z 11 európskych krajín

Víťaz: Vals, Graubünden, Rakúsko

Oravská Lesná: Európska cena obnovy dediny za mimoriadne výkony v jednotlivých oblastiach obnovy dediny „Cena za to, že obec dokáže naplno využívať miestny potenciál a dokáže intenzívne podporovať účasť obyvateľov na živote a rozvoji obce. Popri mnohých realizovaných opatreniach za pozornosť stojí predovšetkým sociálna oblasť, využívanie obnoviteľných zdrojov energie, podpora miestnej ekonomiky.“

Európska cena obnovy dediny 2010

Motto súťaže: „Nová energia pre silné spolunažívanie“

Počet súťažiacich obcí: 30 z 11 európskych krajín

Víťaz: Langenegg, Vorarlberg, Rakúsko

Dobrá Niva: Európska cena obnovy dediny za mimoriadne výkony vo viacerých oblastiach obnovy dediny „Cena za vynikajúce, nasledovaniahodné výkony v sociálnej a kultúrnej oblasti. Zvláštne uznanie si zasluhuje angažovanosť miestnych občanov v oblasti zachovávaní historického dedičstva a udržiavania miestnych tradícií, ako aj významný podiel obce a miestnych hospodárov pri vytváraní kultúrnej krajiny a pri starostlivosti o chránené územie Gavurky.“

Európska cena obnovy dediny 2008

Motto súťaže: „Budúcnosť cestou spoločenských inovácií“

Počet súťažiacich obcí: 29 z 12 európskych krajín

Víťaz: Sand in Taufers, Južné Tirolsko, Taliansko

Liptovská Teplička: kandidát na víťazstvo a Európska cena obnovy dediny za komplexný, trvaloudržateľný rozvoj dediny mimoriadnej kvality v súlade s mottom súťaže „Obec okúzľuje všestranným rozvojom, ktorý sa snaží vyhovieť požiadavkám na poľnohospodárstvo, výstavbu, sociálny, ekonomický a ekologický rozvoj. Príkladným je jednoznačný prechod na biologicko-ekologické hospodárenie na lúkach a pasienkoch už v prvých okamihoch rozvoja obce, čo poukazuje na zodpovedný prístup k zachovaniu aj v európskom meradle jedinečnej kultúrnej krajiny. Vysokou mierou oslovujú aj ďalšie aktivity, ako miestne komunikácie obmedzené uvedomelým spôsobom, úspešné turistické iniciatívy, prierezové prístupy k obehu produktov, angažovaná starostlivosť o tradície, mimoriadne inovatívna škola, výrazné otvorenie sa pre moderné informačno-komunikačné médiá prostredníctvom vlastnej miestnej televízie s týždňovým regionálnym programom a v neposlednom rade príkladná spolupráca s rómskou komunitou, ktorá tvorí 25 % miestneho obyvateľstva a ktorú sa obec snaží integrovať, ale nie asimilovať.“

Európska cena obnovy dediny 2006

Motto súťaže: „Zmena ako príležitosť“

Počet súťažiacich obcí: 30 z 11 európskych krajín

Víťaz: Koudum, Friesland, Holandsko

Vlachovo: ocenenie za mimoriadne výkony

„Cena za to, akým pozoruhodným spôsobom stavia svoj rozvoj na spojení stavebno-kultúrnych a krajinárskych kvalít a prijateľného turizmu. Mnohé parciálne projekty, ako renovácia kaštieľa, či revitalizácia rybníkov, sú úspešným znakom tohto snaženia. Odborný dohľad a výrazná občianska angažovanosť sú ďalšími veľkými pozitívami.“

Európska cena obnovy dediny 2004

Motto súťaže: „Cestou k jedinečnosti“

Počet súťažiacich obcí: 32 z 11 európskych krajín

Víťaz: Ummendorf, Sasko-Anhaltsko, Rakúsko

Hrušov: Európska cena obnovy dediny za mimoriadne výkony vo viacerých oblastiach obnovy dediny

„Ocenenie z dôvodu, že za najťažších geografických a hospodárskych podmienok je na najlepšej ceste uchrániť si svoju identitu, vybudovať infraštruktúru, zlepšiť kvalitu života a vybudovať prijateľný turizmus pri uplatňovaní tradičných remesiel a kultúrnych aktivít. Pozoruhodná je aj integrácia Rómov v škole a spoločnosti, ako aj príkladná spolupráca so susednými obcami a združeniami.“

Európska cena obnovy dediny 2002

Motto súťaže: „Prekračovanie hraníc“

Počet súťažiacich obcí: 33 z 11 európskych krajín

Víťaz: Grosses Walsertal, Vorarlberg, Rakúsko

Soblahov: Európska cena obnovy dediny za mimoriadne výkony vo viacerých oblastiach obnovy dediny „Ocenenie za mimoriadne výkony, vzťahujúce sa na rozvoj rekreačného strediska s vysokými ekologickými kvalitami, zlepšenie infraštruktúry a situácie zamestnanosti, zachovávaním národnej kultúry a za opatrenia stvárnení na báze vzorovej kooperácie s krajským mestom a občianskou iniciatívou.“

Najúspešnejší reprezentant SR v súťaži,
Liptovská Teplička, 2008

Z archívu

Organizáciou súťaže Dedina roka je poverená SAŽP. Jej pracovníci sú členmi hodnotiacej komisie (pozície manažér a tajomník súťaže), organizujú výjazdové hodnotenie v súťažiacich obciach a zabezpečujú prezentáciu jednotlivých obcí počas hodnotenia v národnom kole súťaže. Prostredníctvom SAŽP má Slovenská republika zastúpenie aj v medzinárodnej jury európskej súťaže o Európsku cenu obnovy dediny. Prípravu slovenských reprezentantov na účasť v tejto európskej súťaži zabezpečuje SAŽP.

2005

2007

2009

24

2011

2009

2011

2011

2009

25

Škola obnovy dediny

Škola obnovy dediny predstavuje realizáciu systému vzdelávania pre Program obnovy dediny v rôznych oblastiach:

- obnova sídelného prostredia
- revitalizácia krajiny
- ekologicky vhodné riešenia vidieckej infraštruktúry
- participácia verejnosti
- plánovanie a programovanie

Uplatňuje sa tu forma inšpiratívna (realizácia projektu Inšpiračnej školy vidieka, IŠV v spolupráci so Spolkom pre obnovu dediny) a informačná (odborné prednášky, semináre a študijné materiály), pričom cieľovou skupinou sú nielen vidiecke samosprávy a mikroregionálne združenia obcí, ale aj aktívni občania.

Škola obnovy dediny ako stála úloha Slovenskej agentúry životného prostredia je súčasťou implementácie Programu obnovy dediny na Slovensku.

Sprostredkovanie a šírenie príkladov dobrej praxe z oblasti obnovy dediny, rozvoja vidieka a starostlivosti o vidiecke životné prostredie formou exkurzií a študijných ciest, prednášok, článkov, posterov a powerpointových prezentácií.

Zoznam uskutočnených aktivít v rokoch 2000 – 2012:

- informačné semináre k Programu obnovy dediny 2003 – Teplý Vrch, Banská Bystrica
- pilotný projekt – obce ocenené v súťaži Dedina roka – september 2004 – obec Hrušov, Mikroregión Južné Sitno
- vzdelávací program zvyšovania environmentálneho povedomia vidieckych samospráv pre Regionálne združenie miest a obcí Stredného Považia – september 2005 – obec Hrušov

- cezhraničný projekt IŠV pre starostov, poslancov obcí, zastupiteľstiev a aktivistov z Mikroregiónu Némčicko, ČR – október 2005, Soblahov a okolie
- slovensko – český seminár v spolupráci so Školou vesnice Modrá – vyškolenie 40 účastníkov zo SR v oblasti obnovy dediny, rozvoja vidieka, krajiny tvorby – október 2005, obec Modrá, ČR
- Inšpiračná škola vidieka v MR Južné Sitno – pre starostov a aktivistov v mikroregiónoch Novohradského geoparku – apríl 2006, Prenčov, MR Južné Sitno
- Inšpiračná škola vidieka v MR Južné Sitno – pre starostov a aktivistov BB a NR kraja – september 2006, MR Južné Sitno
- Európska škola obnovy dediny – SR, ČR, PL – máj 2006, Soblahov a okolie
- študijná cesta pre starostov z vojvodstva Opole - jún 2006, Soblahov a okolie
- zostavenie nového modulu v regióne severného a južného Zemplína – jún 2007
- študijná cesta pre starostov z Moravy do regiónu južného Zemplína – november 2007
- vzdelávacie semináre zamerané na Verejnosť a hodnotu krajiny, českí odborníci – august 2007, Teplý vrch
- slovensko – český seminár v spolupráci so Školou vesnice Modrá v oblasti obnovy dediny, rozvoja vidieka, krajiny tvorby – obec Modrá, ČR: október 2007, máj 2008, jún 2008
- študijná cesta pre zamestnancov SAŽP – Hostětín, ČR – september 2010
- krajinárska exkurzia – severné a východné Slovensko – október 2010

Semináre:

- pracovno-vzdelávacie semináre k zúčtovaniu dotácie z Programu obnovy dediny 2009 - 5 seminárov po celom území Slovenska – júl 2009 (200 účastníkov)
- „Chápanie hodnôt, ktoré sme zdedili“ – Teplý Vrch a okolie – august 2009 (25 účastníkov)
- „Prínos Súťaže Dedina roka pre rozvoj cestovného ruchu“ – v rámci ITF Slovakiatour 2010 – január 2010 (30 účastníkov)
- „Vidiek – trvalý zdroj energie“ – v rámci CONECO Bratislava – marec 2010 (30 účastníkov)
- pracovno-vzdelávacie semináre k zúčtovaniu dotácie z Programu obnovy dediny 2010 – 5 seminárov po celom území Slovenska – jún, júl 2010 (250 účastníkov)
- „Zachovanie tváre a duše dediny“ - Teplý Vrch a okolie – august 2010 (20 účastníkov)
- „Hodnoty vidieckej krajiny“ – monitoring pozitívnych realizácií NR a TT kraj, september 2012 (4 účastníci)

Konferencie:

- „Cesta slovenskej dediny do Európy“ – Banská Bystrica – február 2007
- „Ako ďalej dedina“ – Teplý Vrch, marec 2009

Celková štatistika za roky 2000 - 2012:

24 aktivít

743 účastníkov

Z archívu

Pracovníci SAŽP sa podieľajú na obsahovom zameraní a organizačnom zabezpečení vzdelávacích aktivít v rámci Školy obnovy dediny, ktoré sú jedinečnou možnosťou vzájomnej výmeny skúseností a vedomostí, príležitosťou vzdelávať nielen starostov a vidieckych aktivistov, ale aj samých seba.

Propagácia a osвета

V rámci programu majú svoje nezastupiteľné miesto aj propagačno-prezentačné a osvetové aktivity. SAŽP za 15 rokov vydala niekoľko druhov materiálov:

- 16 inšpiračných plagátov na rôzne témy
- 4 brožúry k súťaži Dedina roka
- 1 brožúra Hodnoty vidieckej krajiny
- 7 stolových kalendárov
- 3 informačné skladačky
- 4 putovné výstavy

Celý proces programu a jeho výstupy sú prezentované cez web stránku www.obnovadediny.sk

Spolupráca s domácimi a zahraničnými partnermi

Z archívu

Spolupráca s domácimi a zahraničnými partnermi sa orientuje na vzájomné konzultácie a výmenu skúseností, organizovanie spoločných podujatí, prípravu a realizáciu spoločných projektov a na účasť, vystúpenia a prezentáciu projektov SAŽP na podujatiach organizovaných týmito partnermi.

Domáci partneri SAŽP pri realizácii aktivít Programu obnovy dediny:

Spolok pre obnovu dediny (SPOD)
Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS)
Agentúra pre rozvoj vidieka (ARVI)
Vidiecky parlament na Slovensku (VIPA)
Slovenská agentúra pre cestovný ruch (SACR)
Národné osvetové centrum (NOC)
Spoločnosť pre záhradnú a krajinnú tvorbu (SZKT)
COOP Jednota, spotrebné družstvo
Vidiecka organizácia pre komunitné aktivity (VOKA)
Koordinačné centrum tradičnej ľudovej kultúry
Združenie pre rozvoj vidieka (ZPRV)
TERRA GRATA, n.o.
MUNICIPALIA, a.s.
Obecné noviny
Rozhlas a televízia Slovenska – Rádio Regina
Internetové rádio JankoHraško.sk
Banskobystrický samosprávny kraj
Bratislavský samosprávny kraj
Košický samosprávny kraj

Nitriansky samosprávny kraj
Prešovský samosprávny kraj
Trenčiansky samosprávny kraj
Trnavský samosprávny kraj
Žilinský samosprávny kraj

Zahraniční partneri:

Európske pracovné spoločenstvo pre rozvoj vidieka a obnovu dediny - Die Europäische Arbeitsgemeinschaft Landentwicklung und Dorferneuerung (ARGE)
Európske vzdelávacie fórum pre rozvoj vidieka - Das Europäische Bildungsforum für ländliche Entwicklung (EBFLE)
Spolek pro obnovu venkova (SPOV), Česká republika
Škola vesnice, Modrá, Česká republika

SAŽP sa na aktivitách svojich partnerov aktívne zúčastňuje formou odborných príspevkov na konferenciách a seminároch, účasťou na odborných študijných cestách prezentuje svoje výstavy a propagačné výstupy, poskytuje svoje odborné kapacity.

Konferencia ARGE
2009

Semináre SPOD
2013

Dni vidieka
2009

EBFLE
2004

Agrokomplex
2006

Detva
2012

Za programom sa skrývajú ľudia

Na realizácii Programu obnovy dediny sa počas uplynulých 15 rokov podieľali nasledovní pracovníci Slovenskej agentúry životného prostredia:

Manažment Programu obnovy dediny:

Ing. arch. Anna Kršáková – prvá manažérka programu
Ing. Martin Lakanda – súčasný manažér programu

Banskobystrický kraj a Sekretariát pre POD:

Ing. Cimermanová, Ing. Atanasov, A. Bandziová, Mgr. Bohálová, E. Černák, Ing. Dužík, Ing. arch. Galdík, V. Hanová, Ing. arch. Chocholová, Doc. Ing. Jančura, PhD., Ing. arch. Kasa, Ing. arch. Kasová, Ing. arch. Kavčáková, Ing. Klamárik, Ing. Kostiviarová, Ing. arch. Kováčová, Ing. Králik, Ing. Ľuptáková, Ing. Majer, Ing. Maková, Mgr. Nemec, M. Pápežová, Ing. Pavlovkinová, Ing. arch. Paško, Ing. arch. Santoris, Ing. Sklenárová, Ing. Skokanová, Ing. Strečok, Ing. Šimon, Ing. Švec, Ing. Vačoková, M. Spodniaková, E. Víglašská, Ing. Vrbjar

Bratislavský kraj:

Ing. Davidová, Ing. Králik, Ing. Krumpolcová, Ing. arch. Krížik, Ing. arch. Závracká

Košický kraj:

Ing. arch. Hoppanová, Ing. arch. Macko, Ing. arch. Guttray, Ing. Kliment, Ing. Palgutová, Ing. Sekeráková, Ing. Vrečenár, Ing. arch. Žiaranová, Ing. arch. Trnka

Nitriansky kraj:

Ing. Fialka, Ing. Halabrinová, Ing. Halva, Kuklová, Ing. Lazorišák, Z. Ponecová, Ing. Pšenáková RNDr. Rýchla, RNDr. Seková, Ing. Straňáková, Ing. Števicová, V. Vargová

Prešovský kraj:

Ing. Boglarský, Ing. Dubivský, Ing. Durbáková, G. Cholpová, Ing. Jačišinová, Ing. Jevčáková, Ing. Kubaliak, Ing. Marton, M. Miženkova, Ing. arch. Mudroňová, Ing. arch. Nedelko, Ing. arch. Onufráková, Ing. arch. Roháč, Ing. arch. Semanco

Trenčiansky kraj:

Ing. Horňanová, Ing. arch. Hýroššová, Ing. Lacková, RNDr. Tulisová, Ing. Žižková

Trnavský kraj:

RNDr. Grambličková, Ing. Kollár, Ing. arch. Krupová, Ing. Rábeková

Žilinský kraj:

E. Barčiaková, Ing. arch. Brzá, akad. arch. Goryczková, Ing. Halaša, Ing. arch. Kontriš, Mgr. Mikudík, Ing. arch. Nosková, Ing. Novacký, Ing. arch. Macura, Ing. arch. Rihalová, Ing. arch. Solovic, Bc. Mičík, Ing. Remšíková, Ing. Slámková, Ing. Štefaničová, Ing. Vaculčíková, Ing. Zachar, Ing. Ďurkech

A v tej našej dedinôčke krásne je,
les tam šumí, voda hučí v doline.
Veď tam leží moja rodná dedina,
v nej sú sestry, bratia, celá rodina.

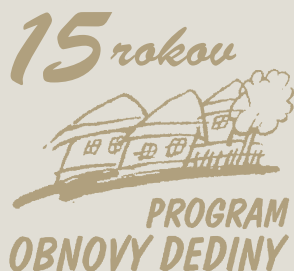
Keď som bola ešte veľmi maličká,
do srdca mi vstepovala mamička:
miluj si Slovensko, ten svoj rodný kraj,
v ďalekej cudzine naň si spomínaj.

Keď ma osud, domovina zavolá,
nezabudnem na tie matkine slová.
Ako ten les šumel, vtáčky spievali,
keď som odchádzala z rodnej dediny.

Zbohom otec, zbohom matka, sestra, brat.
Zbohom aj ty najvernejší kamarát.
Ja odchádzam v diaľku, viac sa nevrátim,
ja lásku domovskú nikdy nestrátim.

**SLOVENSKÁ AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA**
SLOVAK ENVIRONMENTAL AGENCY

Vydala: Slovenská agentúra životného prostredia,
Banská Bystrica

Zostavili: Ivona Cimermanová, Martin Lakanda,
Mária Sklenárová, Iveta Bohálová, Alexander Králik

Grafická úprava, tlač: Gee & Stone

Rok vydania: 2013

Fotodokumentácia: archív SAŽP,

fotografie na obálke: Ivona Cimermanová

Publikácia bola vydaná s finančnou podporou

Slovenskej agentúry životného prostredia

www.obnovadediny.sk